

# Матеріали за VIII міжнародною научною практичною конференцією

дово-паркового мистецтва, заповідні урочища, виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонових моніторингу навколишнього природного середовища, порядок організації, виконання і охорони яких та додаткові їх категорії визначаються законодавством України та Автономної Республіки Крим [4, 5].

В Законі України «Про природно-заповідний фонд України» зазначено, що завданнями законодавства України щодо природно-заповідного фонду визначено необхідність регулювання суспільних відносин стосовно організації, охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, відтворення їх природних комплексів, управління в цій галузі. Визначено правові основи організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду України, відтворення його природних комплексів та об'єктів. Згідно законодавству України на територіях та об'єктах ПЗФ необхідно дотримуватися спеціального режиму, який представляє собою сукупність науково-обґрунтованих екологічних вимог, норм і правил, які визначають правовий статус, призначення цих територій та об'єктів, характер допустимої діяльності в них, порядок охорони, використання і відтворення їх природних комплексів, що визначається відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» з урахуванням їх класифікації та цільового призначення.

Структура природно-заповідного фонду України включає в себе 11 категорій територій та об'єктів загальнодержавного і місцевого значення. Станом на 01.01.2011 року в Україні нараховується 641 територія і об'єкт ПЗФ загальнодержавного значення, в т.ч.:

- 19 природних і 4 біосферних заповідників;
- 47 національних природних парків (далі – НПП);
- 307 заказників;
- 132 пам'ятки природи;
- 18 ботанічних садів;
- 7 зоологічних парків;
- 19 дендрологічних парків;
- 88 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.

У 2011 році планувалося створити ще 22 установи ПЗФ. В статті представлено своєрідний погляд на вирішення питань створення, збереження, та збалансованого функціонування лише одного сегмента ПЗФ України, яким є парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення. Як відомо, у сутність змісту об'єктів садово-паркового мистецтва може бути закладено поєднання паркового будівництва з природними або створеними людиною ландшафтами [6, С. 19], де важливо застосувати принципи збалансованого розвитку, коли в комплексі раціонально поєднані як екологічні, економічні, так і соціальні складові. Значимую мотивацією для

зацікавлення владних структур, підприємців щодо сприяння збереженню, розвитку та покращенню умов функціонування на подібних територіях може стати можливість розвитку рекреаційних послуг і отримання прибутку на підставі дозволеності і регульованих чинним законодавством умов ведення відповідного бізнесу. Для цього необхідно, в першу чергу, забезпечити відповідні рекреаційні умови, що представляють собою сукупність компонентів і властивостей природного середовища, які сприяють рекреаційній діяльності, врахувавши особливості ландшафту і клімату, наявність джерел лікувальних мінеральних вод, багатство і різноманітність рослинного і тваринного світу, природні можливості для занять спортом, мисливством, рибальством і т.д. Рекреаційні умови визначають ступінь сприятливості розвитку тих чи інших форм рекреаційної діяльності. Рекреаційні ресурси є важливою складовою рекреаційного потенціалу і представляють собою об'єкти і явища природного і антропогенного походження, які використовуються для оздоровлення, відпочинку і туризму, серед яких розрізняють рекреаційні ресурси природні (природно-територіальні комплекси, їх компоненти і окремі властивості) і культурно-історичні (наприклад, пам'ятки історії, архітектури, археології, мистецтва, пам'ятки природи та ін.) [2]. До рекреаційних ресурсів належать, зокрема, об'єкти природного та історико-культурного середовища, які можуть бути використані для організації рекреаційної діяльності [7, С. 20]; елементи природних та історико-культурних ландшафтів, що використовуються для лікування, оздоровлення, туризму і рекреації та їх поєднання на певній території, що забезпечує поглиблений її розвиток [8, С. 50].

Природокористування – це основна форма взаємодії суспільства і природного середовища, яка реалізується через систему заходів, спрямованих на освоєння, використання, перетворення, відновлення і охорону природних ресурсів, і відображає зв'язки між виробництвом, населенням і оточуючим середовищем. Вітчизняні науковці зазначають, що рекреаційне природокористування має три основні функції: природоохоронну, соціальну й економічну [2]. Таким чином, науковці, здебільшого, прийшли до висновків, що рекреаційні ресурси можуть класифікуватися як природні, історико-культурні, соціально-економічні. Природні рекреаційні ресурси – це компоненти природного середовища та їх територіальні поєднання, які володіють сприятливими для рекреаційної діяльності властивостями і є чи можуть бути матеріальною основою для організації лікування, оздоровлення, відпочинку та туризму. Історико-культурні рекреаційні ресурси – це пам'ятки культури, створені людиною, які мають суспільно-виховне значення, пізнавальний інтерес і можуть використовуватися для задоволення духовних потреб населення. Соціально-економічні рекреаційні ресурси – це матеріально-технічна база рекреаційних об'єктів, частина матеріального виробництва, яка безпосередньо забезпечує потреби рекреації, використовуваних рекреаційних об'єктів інфраструктури, а також трудові ресурси, зайняті в рекреаційному господарстві.